

har det været muligt at reducere betjeningsmandskabet betragtelig. Ammunitionen er endvidere blevet forbedret, hvorved virkningen af det enkelte skud er vokset.

For torpedoers vedkommende er rækning og fart øget betydeligt, samtidig med at trådstyring og afstandsantænding er indført.

Hvad angår minevåbnet - omfattende såvel bundminer som ankertovsminer, samt såvel kontrollerede som ukontrollerede miner - er der opnået en meget stærk differentiering med hensyn til antændelsesmåder, hvilket gør en neutralisering af dette våben såvel tidskrævende som kompliceret.

Udviklingen af missiler, som tog fart efter 2. verdenskrig, omfatter nu også missilsystemer, som er egnede til anbringelse i mindre skibe og fartøjer - såvel mod sø- som luftmål.

For ovennævnte våbensystemers vedkommende bemærkes, at artilleriet og de kontrollerede miner er fleksible våben egnede til gradueret anvendelse i såvel krigs- som førkrigssituationer. Derimod er torpedoer, ukontrollerede miner og missiler absolutte våben, som kun er brugbare under krigsforhold.

25. De teknologiske fremskridt har også øvet indflydelse på skibs- og maskinkonstruktioner, således at der forholdsmæssigt er opnået øget effekt pr. vægtenhed.

Endvidere er den maritime helikopter - til brug som våbenbærer, som kommunikations- og varslingsenhed samt som transportmiddel - under stærk udvikling og allerede nu velegnet til snævert samarbejde med skibe.

Endelig er helt nye skibskonstruktioner, såsom „hydrofoil“- og luftpudéfartøjer („svævere“) dukket op, men disses praktiske anvendelighed til militære formål må bl. a. af bekostningsgrunde forventes at være begrænset i adskillige år endnu.

Den tekniske udvikling har i almindelighed muliggjort, at der kan indbygges en betydelig forøget våben effekt i mindre skibe.

På den anden side stiller det øgede behov for elektronisk udstyr - trods transistorisering m. v. - krav om mere plads. Ligeledes er personellens krav til underbringelse stærkt pladskrævende i forhold til tidligere, hvilket modvirker den af rent tekniske års-

ger opnåede plads- og vægtbesparelse.

Alt i alt er der - for så vidt materiel til brug i kystfarvandene angår - en tendens til, at de større enheder kan gøres mindre, hvorimod de små enheders displacement er voksende.

Søværnets sammensætning.

26. Danske farvandes karakter gør det naturligt, at flåden sammensættes af lette fartøjer med vægt på udnyttelse af artilleri, torpedoer, miner og missiler i taktisk sammenspil. Vejr- og sigtbarhedsforhold såvel som taktiske og teknologiske faktorer gør det dog nødvendigt, at de lette og specialiserede enheder suppleres med og støttes af større og alsidigt udrustede skibe med stor udholdenhed og sødygtighed, samt med stor varslingsrækkevidde.

27. Flådens nuværende sammensætning svarer til nævnte princip og baserer sig på 1960-forsvarslovens flådeplan, der mindst skulle omfatte 8 større enheder, 18 torpedo-både, 6 undervandsbåde, 8 mineleggere, 12 minestyrgere og 9 bevogtningsfartøjer eller ialt 61 egentlige krigsskibe, hvortil kom skibe og fartøjer til særlige formål. Behovet for sidstnævnte er opgjort til 1 skoleskib, 2 depotskibe, 5 inspektionsskibe, 8 lette helikoptere og 14 kuttere samt visse transportenheder.

I Forsvarsloven af 1969 er anført, at flåden skal bestå af ca. 60 egentlige krigsskibe uden nærmere typeangivelse, idet sammensætningen påregnes tilpasset udviklingen.

Ved regeringens nuværende lovforslag påregnes, at styrkemålsætningen vedr. flåden udgår af loven. I bemærkningerne til lovforslaget er bl. a. anført, at en udeladelse af eksakte styrkemål i loven vil åbne vejen for et mere fleksibelt valg af enheder, men der fastholdes krav om en efter danske forhold operativt afbalanceret flåde.

Uanset om det i en lov måtte findes hensigtsmæssigt at udelade enkeltheder om flådens sammensætning, bør der dog af hensyn til sund planlægning og forvaltning fastsættes en flådeplan for et passende åremål som grundlag for personelle, materielle og økonomiske dispositioner. Det må især tages i betragtning, dels at konstruktion og bygning af krigsskibe tager relativ lang tid, dels at krigsskibes effektive levealder er ret høj, idet den gennemsnitlig kan sættes til ca. 20